

УДК: 37.01:(796.01+796.05):343.8-057.8(477) (045)

DOI 10.32755/sjeducation.2022.01.169

ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ДКВС УКРАЇНИ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ТА ЖИТТЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Сорокопуд В'ячеслав Борисович, старший викладач кафедри

фізичної підготовки,

Академія Державної пенітенціарної служби

(14000, Україна, м. Чернігів, вул. Гонча, 34,

e-mail: viacheslavsorokopud@gmail.com)

ORCID: 0000-0002-8842-4531

Ткаченко Іван Васильович, заступник начальника кафедри

фізичної підготовки,

Академія Державної пенітенціарної служби

(14000, Україна, м. Чернігів, вул. Гонча, 34,

e-mail: ivantkach1974@ukr.net)

ORCID: 0000-0002-4621-777x

Гончар Віталій Валерійович, старший викладач кафедри

фізичної підготовки,

Академія Державної пенітенціарної служби

(14000, Україна, м. Чернігів, вул. Гонча, 34,

e-mail: vitalik.gonchar777@gmail.com)

ORCID: 0000-0002-2500-1902

У статті висвітлено результати аналізу фізичної підготовки персоналу ДКВС України, його вмінь вчасно й грамотно реагувати на прояви агресії засуджених та чітко спрацьовувати за рахунок знань і навичок застосування тактичних прийомів щодо забезпечення особистісного життя і здоров'я.

Метою статті є визначення нових напрямків удосконалення професійної компетентності персоналу ДКВС України щодо збереження здоров'я та життя в умовах ситуацій надзвичайного характеру під час службово-професійної діяльності.

Методологія статті. Аналіз нормативів та навчальних програм фізичної підготовки персоналу ДКВС України, їх відповідність сучасним вимогам у сфері збереження здоров'я та життя персоналу під час виконання службово-професійних завдань в умовах надзвичайних ситуацій. За головний фактор впливу на вдосконалення навчальних програм фізичної підготовки майбутніх офіцерів та діючого персоналу ДКВС України взято відпрацювання фізичних вмінь з обрання тактики дії персоналу в умовах агресивної поведінки засуджених, масової непокори, бунту тощо, грамотних кроків щодо збереження здоров'я або рятуння власного життя.

Результати. Виявлено причини, що стають загрозливими за своїм характером впливу на здоров'я та життя персоналу ДКВС України під час здійснення службової діяльності.

Переглянуто існуючий підхід до питань професійної підготовки, зокрема фізичної та спеціальної фізичної підготовки, майбутніх і діючих офіцерів, співробітників установ виконання покарань, виправних колоній ДКВС України. У цьому контексті запропоновано переглянути тематику навчальних занять і нормативні показники, які встановлені для персоналу ДКВС України стосовно фізичної підготовки в загальній системі професійної підготовки персоналу ДКВС України відповідно до вимог Положення про організацію професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони дозволяють викладачу вдосконалити методику формування професійної компетентності персоналу ДКВС України щодо тактики, технології відпрацювання вмінь стосовно збереження здоров'я і життя в умовах надзвичайних ситуацій, які виникають під час службово-професійної діяльності.

Ключові слова: персонал, професійна компетентність, здоров'язбережувальна компетентність, нормативи фізичної підготовки, тактика формування професійної компетентності.

INNOVATIVE DIRECTIONS OF PROFESSIONAL COMPETENCE IMPROVEMENT OF THE STATE CRIMINAL AND EXECUTIVE PERSONNEL OF UKRAINE TO ENSURE HEALTH AND LIVING IN EMERGENCY CONDITIONS

Sorokopud Viacheslav, Senior lecturer of the Department
of Physical Training,

*Academy of the State Penitentiary Service
(34 Goncha street, Chernihiv, 14000, Ukraine,
e-mail: viacheslavsorokopud@gmail.com)*
ORCID: 0000-0002-8842-4531

Tkachenko Ivan, Deputy Head of the Department of Physical Training,

*Academy of the State Penitentiary Service
(34 Goncha street, Chernihiv, 14000, Ukraine,
e-mail: ivantkach1974@ukr.net)*
ORCID: 0000-0002-4621-777x

Honchar Vitalii, Senior lecturer of the Department of Physical Training,

*Academy of the State Penitentiary Service
(34 Goncha street, Chernihiv, 14000, Ukraine,
e-mail: vitalik.gonchar777@gmail.com)*
ORCID: 0000-0002-2500-1902

The article highlights the results of the analysis of the physical training of personnel, their ability to respond in a timely and competent manner to the

manifestations of aggression of convicts and work clearly with knowledge and skills of tactics to ensure personal life and health.

The purpose of the article is to identify new areas of improving the professional competence of the State Criminal and Executive Service personnel of Ukraine to preserve health and life in emergency situations during official and professional activities.

Methodology of the article. Analysis of standards and training programs for physical training of the Criminal and Executive personnel of Ukraine, their compliance with modern requirements in the field of ensuring health and life of personnel during their service and professional tasks in emergency situations. The main factor influencing the improvement of training programs for physical training of future officers and personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine is the development of physical skills in choosing tactics of personnel in aggressive behavior of convicts, mass disobedience, riots, etc., competent steps to preserve health or save lives. .

Results. The reasons that really become threatening due to the nature of the impact on the health and life of the State Criminal and Executive Service personnel of Ukraine during the performance of official activities have been identified.

The existing approach to the issues of professional training, in particular physical and special physical training of both future and current officers, personnel of penitentiary institutions, correctional colonies of the State Criminal and Executive Service of Ukraine has been revised. In this context, it is proposed to review the training and normative indicators set for the personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine regarding physical training in the general system of vocational training of the State Criminal and Executive Service of Ukraine in accordance with the Regulations on training of rank and command staff of the State Criminal and Executive Service of Ukraine.

The practical significance of the obtained results is that they allow the teacher to improve the method of forming the professional competence of the personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine in tactics, technology of skills for ensuring health and life in emergencies that occur during service and professional activities.

Key words: personnel, professional competence, health competence, standards of physical training, tactics of professional competence formation.

Постановка проблеми. Останніми роками у сфері функціонування та забезпечення безпеки життя й збереження здоров'я персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – ДКВС) надходить усе більше інформації про те, що працівники виправних колоній стають жертвами злочинних посягань з боку засуджених до позбавлення волі [5].

Це є наслідком різних процесів, пов'язаних як зі зміною особистісних характеристик злочинців, так і з професійною фізичною підготовкою. Саме знання стосовно опору агресивній

поведінці засуджених, навички та вміння застосовувати певні фізичні прийоми в межах допустимих впливів на поведінку засуджених є базовими компетенціями, що формують загальну професійну компетентність персоналу ДКВС України.

Варто зазначити, що останні дослідження у сфері підготовки персоналу щодо дій у надзвичайних, нештатних ситуаціях в органах та установах ДКВС України вказують на необхідність покращення саме фізичної підготовки персоналу, його вмінь вчасно й грамотно реагувати на прояви агресії засуджених та чітко спрацьовувати за рахунок знань і навичок застосування тактичних прийомів із забезпечення особистісного життя та здоров'я.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання особливостей формування рівня здоров'язбережувальної компетентності офіцерів ДКВС України в умовах службово-професійної діяльності досліджували такі вчені, як В. Аніщенко [1], Р. Безрукавий [2], Ю. Драгнев [3], Г. Капранова [4], Г. Кривошеєва [7], О. Ландо [8], Д. Петрик [9], В. Пліско [10], Л. Соколенко [12], О. Шеремета [13] та інші. Водночас, незважаючи на наявність у сучасній педагогіці досліджень, присвячених методикам здоров'язбережувальної компетентності як складової професійної компетентності персоналу ДКВС України, на сучасному етапі реформування пенітенціарної системи потребує вирішення комплекс питань, пов'язаних з дидактичними напрямками вдосконалення процесу формування професійної компетентності щодо забезпечення безпеки здоров'я та життя за умов надзвичайного характеру (непокори особи або групи осіб правопорушників, спроби втечі, бунтів, підпалів, прямих погроз та ін.).

Метою статті є визначення нових напрямків удосконалення професійної компетентності персоналу ДКВС України щодо збереження здоров'я та життя в умовах ситуацій надзвичайного характеру під час службово-професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Насамперед треба зазначити, що під час виникнення надзвичайних ситуацій у виправних колоніях, слідчих ізоляторах через нестачу добре відпрацьованих вмінь або неякісної особистісної фізичної підготовки під час навчання щодо самозахисту, вміння підтримувати фізично й морально власне тіло й дух персонал ДКВС України нерідко стає

жертвами, у деяких випадках гине через агресивну поведінку засуджених [6].

Аналіз педагогічної літератури і власних досліджень за допомогою анкетування офіцерів установ виконання покарання (далі – УВП) та виправних колоній (далі – ВК) ДКВС України, які проходили підвищення кваліфікації на базі Академії Державної пенітенціарної служби, показав, що серед причин, які справді стають загрозливими за своїм характером впливу на здоров'я та життя персоналу ДКВС України під час здійснення службової діяльності, є такі:

– неспроможність персоналу вчасно розпізнати поведінку засуджених щодо рівня прояву агресивності та можливості підбурювання, впливу на поведінку інших засуджених (нестача особистісної психологічної підготовки або незнання інструментів оцінки й методик визначення рівня та особливості девіантності поведінки засуджених тощо);

– невміння персоналу вчасно й ефективно покинути небезпечне місце з метою збереження власного життя та для того, щоб інформувати керівництво УВП, ВК або колег про виникнення загрози й прояв агресивних дій засудженими (побиття, травмування, поранення тощо), що може призвести до фатальних наслідків у результаті нападу засуджених на персонал. Мова йде про вміння персоналу ДКВС України швидко зорієнтуватися відповідно до загрозливої ситуації та стрімко здійснити заходи пересувного характеру з урахуванням набору екстремальних факторів: суб'єктивного – напад (озброєний напад) однієї особи, групи осіб та їхніх посібників та об'єктивного характеру – територіальні бар'єри, архітектура споруд та ін.

Саме ці причини стали основою для перегляду підходів та відпрацювання методичних рекомендацій щодо вдосконалення формування професійної компетентності персоналу ДКВС України в частині фізичної підготовки з легкої атлетики, що безпосередньо впливає на навички та вміння із запобігання заподіяння шкоди здоров'ю, загрози життю під час несення служби, виконання професійних завдань в умовах надзвичайних ситуацій.

З методичної точки зору постала необхідність переглянути існуючий, дещо поверхневий, підхід до питань професійної під-

готовки, зокрема фізичної та спеціальної фізичної підготовки, майбутніх і діючих офіцерів, співробітників УВП, ВК ДКВС України. У цьому контексті треба зауважити, що має сенс переглянути тематику навчальних занять і нормативні показники, які встановлені для персоналу ДКВС України стосовно фізичної підготовки в загальній системі професійної підготовки персоналу ДКВС України відповідно до вимог Положення про організацію професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – Положення) [11].

У цьому Положенні зазначено:

– фізична підготовка – це навчальна дисципліна, яка є складовою частиною загальної системи навчання та виховання і спрямована на забезпечення фізичної готовності осіб рядового і начальницького складу до професійної діяльності;

– фізична підготовка має плановий та системний характер. До системи фізичної підготовки входять: загальна фізична підготовка (перелік нормативів із загальної фізичної підготовки для осіб рядового і начальницького складу ДКВС наведений у додатку 1 до цього Положення); спеціальна фізична підготовка (зміст та умови проведення спеціальної фізичної підготовки осіб рядового і начальницького складу ДКВС наведені в додатку 2 до цього Положення);

– фізична підготовка проводиться під час навчальних занять за програмою службової підготовки, самостійних занять з фізичної підготовки, під час проведення заходів масового спорту, яка здійснюється на підставі наказів Адміністрації ДКВС України, міжрегіональних управлінь, органів і установ ДКВС України і включає в себе: організацію роботи спортивних секцій, проведення фізкультурно-оздоровчих заходів, організацію і проведення навчальних зборів, організацію та проведення спортивних змагань;

– навчальні заняття з фізичної підготовки з особами рядового і начальницького складу проводяться відповідно до розкладу занять із службової підготовки за місцем служби упродовж усього календарного року з розрахунку 3 академічні години на тиждень;

– заняття з фізичної підготовки плануються і проводяться окремо для чоловічої та жіночої статі;

– при плануванні занять з фізичної підготовки з особами рядового і молодшого начальницького складу органів і установ ДКВС України в обов'язковому порядку враховуються умови несення ними служби. Для зазначеної категорії персоналу заняття плануються у денний час, вільний від чергування;

– на початку кожного кварталу навчального року на планових заняттях проводиться перевірка фізичної підготовленості осіб рядового і начальницького складу за 1-2 вправами за вибором керівника органу чи установи ДКВС України, відповідно до переліку нормативів із загальної фізичної підготовки для осіб рядового і начальницького складу ДКВС та для курсантів закладів освіти ДКВС;

– особи рядового і начальницького складу, які під час перевірок їх фізичної підготовленості виконали нормативи, можуть займатися фізичною підготовкою шляхом самостійних занять. Ці заняття проводяться за рахунок годин, що передбачені для занять фізичною підготовкою в системі службової підготовки, та в позаслужбовий час на спортивній базі за місцем проходження служби або інших спортивних спорудах будь-яких форм власності. Якщо особи рядового чи начальницького складу при перевірці отримали оцінку «незадовільно», то вони залучаються до занять з фізичної підготовки у поточному навчальному кварталі на загальних умовах згідно з розкладом занять із службової підготовки.

Аналіз і порівняння таблиць нормативів перевірки майбутніх офіцерів та діючого персоналу ДКВС України показав, що вимоги до рівня підготовки персоналу зменшуються відповідно до віку особи (вимоги щодо персоналу першої вікової групи знижуються, і відповідно знижується рівень підготовки безпосередньо в установах порівняно з такою самою віковою групою в навчальних закладах). Зрозуміло, що відповідно до біологічного віку людини можуть бути встановлені дещо нижчі нормативи, але ж тактична готовність реагувати, захищати здоров'я та життя – власне і своїх колег – має бути достатньо високою. Подані нормативи в таблицях 1 і 2 є лише одним прикладом зниження рівня боєготовності персоналу.

Таблиця 1. Перелік нормативів із загальної фізичної підготовки для осіб рядового і начальницького складу ДКВС України

№ з/п	Вид	Чоловіки			Жінки		
		14.2	14.6	15.4	16.2	16.8	17.6
1	Біг 100 м (с)	14.2	14.6	15.4	16.2	16.8	17.6
2	Біг 1000 м (хв., с)	3.35	3.45	4.10	4.10	4.25	4.55

Таблиця 2. Перелік нормативів із загальної фізичної підготовки для курсантів закладів освіти ДКВС України

№ з/п	Вид	Чоловіки			Жінки		
		13.2	13.8	14.4	16.0	16.6	17.4
1	Біг 100 м (с)	13.2	13.8	14.4	16.0	16.6	17.4
2	Біг 1000 м (хв., с)	3.25	3.35	3.45	4.05	4.25	4.50

На жаль, жодної програми, жодного тематичного плану наказ не містить. Тільки загальні слова й визначення, таблиці нормативів та оцінювання рівня фізичної підготовки персоналу ДКВС України.

Також маємо зазначити: результати аналізу випадків нападу засудженими на персонал ДКВС України свідчать про те, що співробітники УВП та ВК переважно стають об'єктами саме групового нападу від двох до десяти й більше осіб. У цьому ракурсі надзвичайно важливим постає питання щодо тактики дії персоналу в умовах масової непокори, бунту, коли співробітник опиняється в епіцентрі таких подій, і мова йде не про припинення протиправних дій засуджених, а про те, щоб грамотно зберегти (врятувати) власне життя, навіть шляхом втечі з небезпечного місця (наприклад, прорив крізь агресивну масу засуджених до будь-якого виходу (двері, вікна).

З першого погляду на нормативи з бігових дисциплін стає зрозуміло, що особовий склад орієнтований суто на спортивні бігові дисципліни, на так званий загальнорозвивальний напрям фізичного розвитку і ніякого стосунку до забезпечення фізичної безпеки персоналу ДКВС України немає. За наявності суто фізичної складової бігових дисциплін відсутня тактико-прикладна та психологічна складові, що є надзвичайно важливою частиною підготовки професійного навчання в цьому напрямку. Деякі бігові дисципліни взагалі не актуальні нині в професійній підготовці персоналу УВП та ВК. Це, наприклад, марш-кидок у складі підрозділу на 5 км, а в курсантів – біг на лижах 5 км. Особливості несення служби в УВП та ВК виключають і марш-кидки, і біг

на лижах. Біг на лижах можна використовувати лише як один з видів спортивно-масових заходів, а не як один з видів професійної підготовки. Для персоналу УВП та ВК більш актуальними є дистанції на 1000 м для чоловіків та жінок, а також 3000 м для чоловіків і 2000 м – для жінок, оскільки за своїми службовими обов'язками персонал ДКВС України має запобігати перекиданням через паркан заборонених предметів і речовин та отриманню перекидань засудженими. А для цього необхідно відпрацювати саме витривалість і швидкість бігу.

Під час проведення занять викладачі, інспектори бойової підготовки та інструктори бойової підготовки орієнтовані саме на спортивний варіант тренування швидкості й витривалості, тобто досягнення рівня виконання нормативів у спортивних дисциплінах без урахування особливостей варіантів та відпрацювання моделей надзвичайних ситуацій: напад групи осіб з перекриттям шляхів відходу (двері, вікна, інші проходи), оточення великою групою осіб, збиття на підлогу та побиття на підлозі, евакуація пораненого одноосібно чи за допомогою третьої особи. Вихід з таких ситуацій вимагає не тільки доброї фізичної підготовки, а ще й тактичної та психологічної.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок цього напрямку. Виходячи з вищевикладеного, інноваційно-методичними напрямками вдосконалення формування професійної компетентності персоналу ДКВС України щодо збереження здоров'я та життя в умовах надзвичайних ситуацій на теперішній час є такі:

1. До навчальної програми внести перелік вправ:
 - біг на короткі дистанції зі стартом з незручного положення (сидячи, лежачи, падіння-підйом-ривок) 30 м;
 - біг на короткі дистанції із стримуванням (біг у парі, партнер перешкоджає бігу, утримуючи за плечі спереду, утримуючи заду за руки) 20 м;
 - прорив через агресивний натовп (через колону осіб, що хаотично стоять і заважають проходженню пошттовхами, стусанами, копняками та створюють ілюзію побиття великою групою осіб);
 - прорив з переслідування (виконавець знаходиться в положенні лежачи в колі нападників, що б'ють його руками й нога-

ми, не даючи підвестися. Виконавець повинен встати, прорватися та зробити ривок з переслідуванням партнерами) 60 м;

– біг на короткі дистанції з переслідуванням 100 м;

– біг по сходах угору і вниз;

– евакуація пораненого, швидкісне перенесення партнера 400 м;

– біг (загальна дистанція) 1000 м;

– біг (для жінок) 2000 м;

– біг (для чоловіків) 3000 м;

Заняття за такою програмою відбуваються набагато цікавіше, ніж традиційні заняття за спортивною та фізкультурною програмами. Саме ці види занять з фізичної підготовки для персоналу ДКВС України є вкрай важливими, оскільки спрямовані на відпрацювання навичок побудови тактики й усвідомлення необхідного рівня психологічної стійкості для збереження здоров'я і життя під час несення служби в органах та установах ДКВС України у звичайних умовах і особливо в умовах нештатних та/або надзвичайних ситуацій.

2. Внести пропозиції щодо проведення наукових досліджень стосовно перегляду нормативів фізичної підготовки різних категорій персоналу в більш чіткій залежності від особливостей несення служби, виконання різних видів професійної діяльності.

Подальші дослідження будуть спрямовані на вивчення різних аспектів впливу факторів та особливостей службового середовища на застосування професійних компетенцій з метою вдосконалення навчальних програм з фізичної підготовки, особливо щодо врахування тактичної та психологічної складових професійної компетентності персоналу ДКВС України стосовно збереження здоров'я й життя в умовах надзвичайних ситуацій.

Список використаних джерел

1. Аніщенко В. О. Ступенева професійна підготовка офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України: теорія та практика: монографія. Чернівці: SCRIPTORIUM, 2020. 476 с.

2. Безрукавий Р. В. Здоров'язберігаючі навчальні технології як технологічна основа здоров'язберігаючої педагогіки. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні нау-*

ки. 2012. № 22 (2). С. 12–18. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2012_22\(2\)_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2012_22(2)_4) (дата звернення: 31.03.2022).

3. Драгнев Ю. В. Формування культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Луган. нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. Луганськ, 2008. 20 с.

4. Капранова Г. В. Формування культури здоров'я у старшокласників загальноосвітньої школи промислового міста: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2010. 22 с.

5. Коваленко В. В., Джужа О. М., Колб О. Г. та ін. Кримінологічні та оперативно-розшукові засади запобігання злочинам і правопорушенням, що вчиняються персоналом виправних колоній: монографія / за заг. ред. проф. В. В. Коваленка. Київ: Атіка-Н, 2011. 368 с.

6. Колб І. О. Застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і зброї до засуджених в Україні: теоретичні, правові та практичні засади: дис. д-ра ю. наук: 12.00.08 / Класич. приват. ун-т, Нац. Акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Запоріжжя, 2019. 553 с.

7. Кривошеєва Г. Л. Формування культури здоров'я студентів університету: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Луган. держ. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. Луганськ, 2001. 20 с.

8. Ландо О. А. Здоров'язберігальна компетентність майбутніх учителів початкових класів: поняття і структура. *Педагогіка вищої та середньої школи*. Кривий Ріг, 2013. Вип. 39. С. 56–62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PVSSh_2013_39_13 (дата звернення: 31.03.2022).

9. Петрик Д., Пліско В. Умови використання заходів фізичного впливу в різних нештатних ситуаціях співробітниками Державної кримінально-виконавчої служби України. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. 2020. № 2 (21). С. 184–198.

10. Пліско В. І., Радзівський Р. М. Навчання майбутніх правоохоронців в умінні упереджувати розвиток конфліктної ситуації за суб'єктивними ознаками. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. 2015. Вип. 129 (2). С. 232–237.

11. Про затвердження Положення про організацію професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України: затв. наказ М-ва юстиції України від 28.08.2018 р. № 2823/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1088-15#Text> (дата звернення: 27.04.2022).

12. Соколенко Л. С. Формування культури здорового способу життя студентів вищих навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань, 2011. 20 с.

13. Шеремета О. П. Формування здоров'язбережувальної компетентності в майбутніх офіцерів кримінально-виконавчої служби: навч.-метод. посіб. Чернігів: Академія ДПіТС, 2020. 87 с.

References

1. Anishchenko, V. O. (2020), Graduate professional training of officers of the State Criminal and Executive Service of Ukraine: theory and practice: monograph, *SCRIPTORIUM*, Chernihiv.

2. Bezrukavyyi, R. V. (2012), Health-preserving educational technologies as a technological basis of health-preserving pedagogy, *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Luhansk. Pedagogical sciences*, № 22 (2), pp. 12–18, available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2012_22\(2\)_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2012_22(2)_4) (accessed 31 March 2022).

3. Drahnev, Yu. V. (2008), Formation of students' health culture in the conditions of computerization of education: PhD in Pedagogy thesis, *Luhansk State Pedagogical University named after Taras Shevchenko*, Luhansk.

4. Kapranova, H. V. (2010), Formation of health culture in high school students of an industrial city: PhD in Pedagogy thesis, *National Pedagogical University named after Dragomanov M. P.*, Kyiv.

5. Kovalenko, V. V., Dzhizha, O. M., Kolb, O. H. and others (2011), Criminological and operational-search principles of crimes prevention and offenses committed by the personnel of correctional colonies: monography / in Kovalenko, V. V. (Ed.), *Atika-N*, Kyiv.

6. Kolb, I. O. (2019), Application of measures of physical influence, special means and weapons to convicts in Ukraine: theoretical, legal and practical principles: PhD in Pedagogy thesis, *Classical private Academy of Sciences of Ukraine, Institute of State and Law named after Koretskyi V. V.*, Zaporizhzhia.

7. Kryvosheeva, H. L. (2001), Creating a health culture for university students: PhD in Pedagogy thesis, *Luhansk State Pedagogical University named after Taras Shevchenko*, Luhansk.

8. Lando, O. A. (2013), Health-preserving competence of future primary school teachers: concept and structure, *Higher and secondary school pedagogy*, Issue 39, pp. 56–62, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PVSSh_2013_39_13 (accessed 31 March 2022).

9. Petrik, D. and Plisko, V. (2020), Conditions for the measures use of physical influence in various emergency situations by employees of the

State Criminal and Executive Service of Ukraine, *Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: pedagogical sciences*, № 2 (21), pp. 184–198.

10. Plisko, V. I. and Radzievskiy, R. M. (2015), Training of future law enforcement officers in the ability to anticipate the development of a conflict situation on subjective grounds, *Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences. Physical education and sports*, Issue 129 (2), pp. 232–237.

11. Ukraine (2018), *On the Approvement of the Statement on the Organization of Professional Training of Rank and Command Staff of the State Criminal and Executive Service of Ukraine*: approved by the order of the Ministry of Justice of Ukraine dated 28 August 2018 № 2823/5, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1088-15#Text> (accessed 27 April 2022).

12. Sokolenko, L. S. (2011), Formation of a culture of healthy lifestyle of students of higher educational institutions: PhD in Pedagogy thesis, Uman, 20 с.

13. Sheremeta, O. P. (2020), Formation of health-preserving competence in future officers of the State Criminal and Executive Service of Ukraine: teaching manual, *Academy of the State Penitentiary Service*, Chernihiv.